

Motion till riksdagen 2022/23:2367

av Daniel Riazat m.fl. (V)

med anledning av prop. 2022/23:94 Några ändringar som rör gymnasieskolans nationella program och ämnen m.m.

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen som syftar till att säkerställa tillgång till skolinformation ska fortsätta att gälla fram till den 1 juli 2025 och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vänsterpartiet välkomnar i stora delar förslagen i regeringens proposition, men det finns ett undantag. Vi anser inte att det är motiverat att göra en treårig förlängning av den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen. Regeringen bör återkomma med ett lagförslag som innebär att den tidsbegränsade sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen som syftar till att säkerställa tillgång till skolinformation ska fortsätta att gälla fram till den 1 juli 2025. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Vidare anser Vänsterpartiet att det finns en enkel lösning på problemet med att få på plats en permanent lösning. Genom att slå fast att offentlighetsprincipen ska gälla i alla skolor kan tillgången till skolinformation säkras. I betänkandet av Utredningen om en mer likvärdig skola (SOU 2020:28) föreslås att uppgifter om samtliga skolenheters förutsättningar, verksamhet och resultat ska finnas tillgängliga. Det handlar om att skapa förutsättningar för ett välfungerande skolsystem såväl ur ett samhällsmedborgarperspektiv som ur ett styrningsperspektiv.

Under mandatperioden 2014–2018 lade den dåvarande regeringen fram ett förslag till lagstiftning om att offentlighetsprincipen även ska gälla i friskolor (Offentlighetsprincipen ska gälla i fristående skolor U2018/00617/GV). Lagrådet förde

fram kritik mot de delar som rörde börsnoterade företag. Efter att regeringen låtit utreda delar som kritiseras av Lagrådet på nytt kom regeringen med promemorian Offentlighetsprincipen hos börsnoterade skolföretag (U2019/00336/GV).

Trots att det redan finns ett färdigt lagförslag utrett om offentlighetsprincipen i fristående skolor så har regeringen valt att tillsätta en utredning om skolstatistiken, vilket gör att möjligheten till en insyn fördröjs ytterligare. Inget långsiktigt förslag på lösning kommer heller att finnas på plats förrän 2026 om man ska tro propositionen. Det är inte för sent att göra om och göra rätt. Precis som Skolverket, Idéburna Skolors Riksförbund och en rad forskare anser vi att det mest långsiktiga och rimliga alternativet är att införa offentlighetsprincipen.

Den som driver skola har tagit på sig att ansvara för våra barns utbildning. Det är svårt att tänka sig något viktigare uppdrag. Vi måste kunna känna oss trygga med att alla huvudmän tar detta uppdrag på största allvar och lever upp till det gemensamma förväntningar på kvalitet och värdegrund. För oss är det en självklar princip att med verksamhet som finansieras av våra gemensamma medel följer krav på öppenhet och insyn. Vi som medborgare måste kunna ha insyn i välfärdens verksamheter, oavsett om den drivs av ett börsnoterat bolag eller en kommun. För att säkerställa kvalitet och minska risken för oupptäckta missförhållanden är det viktigt att välfärdens medarbetare utan risk för repressalier kan påtala missförhållanden, oavsett om de arbetar för offentlig utförare eller privat.

Offentlighetsprincipen är allmänhetens verktyg för att få insyn i och kunna granska samhällsviktig verksamhet. Det är en brist i vår gemensamma välfärd att fristående skolor kan undkomma insyn på samma villkor som kommunala skolor. Offentlighetsprincipen är central i en demokrati och bör omfatta alla skolor. Därför bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag till lagstiftning som innebär att offentlighetsprincipen ska omfatta alla skolor oavsett ägare.

Daniel Riazat (V)

Ida Gabrielsson (V)

Malcolm Momodou Jallow (V)

Maj Karlsson (V)

Isabell Mixter (V)

Karin Rågsjö (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)